

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre K 440.— | Negyed évre K 110.—
Fél évre „ 220.— | Egy óra „ 50.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 49.
TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség — — — 10-20

A polgárok és munkások szövetsége a miniszterelnök beszédéről

Budapest, jun. 3. A polgárok és munkások szövetsége Bethlen István grófnak a nemzetgyűlésen a szövetség ellen intézett támadása ügyében ma este ülést tartott Rassay Károly elnöklésével.

Megállapították, hogy Bethlen kijelentéseit Batthyány Tivadár gróf nyílt levelével megcáfolta; Garami és Lovász nyilatkozata valótlannak jelentette ki a miniszterelnök rájuk vonatkozó vádjait. Ami a Lovászval és Garamival való érintkezést illeti, kijelenti a szövetség, hogy a polgárok és munkások szövetsége a magyarság tömegeire támaszkodik és semmi szüksége sincs rá, hogy törekvései érvényesítésére valamely külső erőt igénybevegyen. — Egyébiránt **semmi kifogása** nem lehet az ellen, ha a szövetséghez tartozó pártok tagjai azokkal, akiknek **hazafias inteniói** ról meg vannak győződve — és ezek közé számítia Lovászvi és Garamit — érintkeznek.

A polgárok és munkások szövetsége három programpontra kiemelésre és megvalósításra ala kult. Ez a három pont a következő:

1. A közszabadságok teljes helyreállítása.
2. A nyugati értelemben vett demokrácia.
3. A trianoni békének törvényes eszközökkel elérendő revíziója.

Ezen program alapján a szövetség a **békés megértés** politikájával akarja megakadályozni azt a **forradalmat**, amelynek veszedelmét legfeljebb az ugynevezett **reakciós politika** idézheti fel.

Vázsonyi válaszol Bethlennek

A Józsefvárosi Nemzeti Demokrata Polgári Párt tegnap este vacsorát rendezett Vázsonyi Vilmos tiszteletére, aki a párt küzdelmeit érintő politikai kérdésekről nagy beszédet tartott és többek közt ezeket mondotta:

— Bethlen István gróf miniszterelnök legutóbbi parlamenti beszédében azt mondta, hogy ne féltem az ő népszerűségét. Én nem is a kormány népszerűségét félttem. Amikor a kormányt attól óvtam, hogy a rendkívüli intézkedéseket túlzott módon igénybe ne vegye, attól félttem, hogy fölforgató politikások ismét a végletek harcát idézik fel. Nagyon sajnálnám, ha az én, fájdalom, bevált íós tehetségem

süket fiúkra találma. Én annak idején is megéreztem az eseményeket, ismétlem, seizmográf-szerűen érzem most is. Attól tartok, hogy a rendesimálásban való túlzásból a fölfogatóknak lesz hasznuk és örömük, akik csak a romokon élőkódhatnak. Azt hiszem, hogy a miniszterelnök ur sem hiszi, hogy én örül nek annak, ha Magyarországon ismét a fölforgatás volna az ur.

Tiltakozik az ellen, hogy ebben az országban a bolsevizmus üldözésének ürügve alatt felekezeteiket, fejöket üldözzenek, miért kell mindennap lelki megalázkodásokat eltűrni?

— Sokszor elmélkedtem azon — folytatja — hogy még olyan kiváló férfiak is, mint Andrássy Gyula gróf, hogyan mondhatják azt, hogy ebben az országban a keresztényeket meg kell védeni a zsidóktól. A zsidóság minden hibája, ami megmaradt, még a ghetto maradványra. A megmaradt fogvatkozásokat tehát el kell távolítani, de erre nem az az út vezet, hogy új lelki, sőt a numerus claususban **igí ghettot** emelünk. Akik a zsidóságot félreismerik, azok csak két rétegét látják. A kapitalista zsidóságot és a fölforgató elemeket. Ezek azonban a zsidóság nagy zömének csak jelentéktelen kis részecskéit képezik.

— Azt hiszik talán a zsidóság ellenségei, hogy a zsidó kapitalisták osztoznak a zsidó dolgozóosztályok nagy tömegeivel vagyonukban? Vagy azt hiszik, hogy a zsidó fölforgatók annak idején osztoztak a tisztességes zsidók nagy tömegeivel a hatalomban? Hamis utakon járnak, akik a zsidókérdést ilyen föltevésék és ilyen félreismerések alapján akariák megoldani. A ghetto fölépítése nem a helyes célt szolgálja. Magyarországnak mindnyáju munkájára van szüksége.

Vázsonyi beszédét a következő szavakkal fejezte be:

— Dolgozni akarunk, szeretettel lelkiünkben és kériük azokat, akik szemben állanak velünk, ne vessék meg a mi munkánkat, engedjék meg, hogy egy porszemmel, mi is hozzájárulhassunk az új, boldog Magyarország fölépítéséhez.

**Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy Isteni örök
igazságban,
Hiszek Magyarország
feltámadásában.**

Véget ért a költségvetés általános vitája

Hétfőn kezdődnek a záróbeszédék

Budapest, június 3. A nemzetgyűlés mai ülését Bottlik József alelnök háromnegyed 11 órakor nyitotta meg.

Apponyi eberhardi utja

A napirend előtt Huszár Károly szót kér. A hírlapok után arról értesült, hogy Apponyitól és családjától a csehek megtagadták az Eberhardra való beutazási engedélyt, A nemzetközi jog ezen súlyos sérelme ellen az egész magyar nemzet nevében tiltakozik. Kérdi a külügyminisztert: mit szándékozik tenni a cseh kormányval ezen igazságtalanságok ellen? Szükséges, hogy a külügyminiszter jelentse be tiltakozását a békeszerződést aláíró összes hatalmaknál. Kéri a külügyminisztert, hogy a magyar nemzetet ért ezen sérelmért szerezzen elégtételt.

Bánffy Miklós gróf kijelenti, hogy tegnapelőtt értesült a dolgról és nyomban felvilágosítást kért úgy a budapesti csehszlovák megbízottól, mint a prágai magyar megbízott utján a cseh kormánytól. Amint a válasz beérkezik, részletesen tájékoztatni fogja a Házát, addig türelmet kér.

Következik a költségvetés vitájának folytatása.

A rutének hívek Magyarországhoz

Kutkafalvy Miklós: A rutén népek sohasem volt kifelé gravitáló politikája, Magyarországtól való elszakadási törekvése. Már a rutén nemzeti tanács 1918 november 17-én kimondta, hogy a rutén nép tántoríthatatlanul ragaszkodik a Magyarországhoz való tartozáshoz. A rutének kongresszusa szintén egyhanguan azt határozta, hogy tántoríthatatlanul ragaszkodik az ezeréves Magyarországhoz. A bolsevizmus alatt megszállták cseh és francia csapatokkal a rutén földet, de a megszálló csapatok parancsnoka kijelentette, hogy ez a megszállás csak azért történik, hogy ezt a földet, amely magyar föld, megvédjék a kommunizmus ellen. A rutén föld elvesztése tisztán Kun Bélaék műve, mert Kun Béla a rutén földet cseh területnek ismerte el.

A békeszerződés aláírása után a magyar rutén párt memorandummal fordult a békekonferenciához, melyben kifejtették azokat a gazdasági, kulturális és vallási veszedelmeket, melyeket a rutén földnek Magyarországtól való elszakadása jelentene. Grant Smith amerikai megbízott járt közben az érdekekben, ő tárta kérésünket a békekonferencia elé és az ő érdeme, hogy a rutén földet nem kebelezték be a csehszlovák államba, hanem az autonómia megadásával a rutén nép számára mód nyílt, hogy igazi és

valódi érzelmeit megmutathassa

A rutén nép a trianoni szerződés kísérő levelét úgy értelmezi, hogy neki joga alapján joga van hovatarozandóságáról dönteni. 1919 ben Ruzska-Krajna autonóm terület volt, titkos, általános, a nőkre is kiterjesztett választásokkal választottak akkor és az eredmény az volt, hogy a megválasztottak egyhangulag Magyarország mellett foglaltak állást. Ez volt az 1919 február 12.—13-iki választás eredménye. Hol van tehát az önrendelkezési jog? Azt kívánjuk, hogy ezzel a nemzetek szövetségének tanácsa foglalkozzék. Minthogy mi ezt szóvá tettük, ez fáj Benes urnak. Benes azzal csinál külföldön propagandát, hogy a rutének megelégedettek, cseh uralmat akarnak. Diplomáciai sikereinek alapja az, hogy künn nem ismerik a rutén kérdést, a rutének azonban ki fogják vinni igazait.

Valótlanság, hogy nálunk a nemzetiségeket elnyomták volna. A mi politikánk jó volt, de sajnos, a közigazgatás volt rossz és ez hajtotta végre rosszul a jó törvényeket. Keresztény demokráta politikát kell csinálni, ez fogja idecsatlakozásra bírni az elszakadtakat. A miniszterelnök nemzetiségi politikája kielégíti.

A magyarországi rutén nép hű akar maradni eddigi hazáához, de még az amerikai rutének sem a csehországhoz való csatlakozását, hanem az autonómiáért küzdenek. Foglalkozik Massaryk amerikai agitációjával, majd felolvassa Benes egyik nyilatkozatát, ezzel szemben konstatálja, hogy a csehek részéről mindenütt csak a rutének elnyomására irányuló törekvést látunk. Drákói szigorúságú sajtótörvényt kíván, mely a magánbecsületbe való lámadást megakadályozza. Beszédét azzal végezi, hogy a rutén népek az az egyedüli vágva, hogy a magyar néppel egyesüljön és lerázza nyakáról a csehek igáját. (Helyeslés.)

Pető Sándor a közszabadságokról

Pető Sándor a következő szónok. Sajnálja, hogy Hegedűs pénzügyminiszter átvette elődjétől az 1920. : XXIII. törvényeket, mely az egvényes adók eltörlésére vonatkozik. Ismerteti azokat az adókat, melyeket a főváros vetett ki.

Ezután a közszabadságok kérdésére tért át. Még mindig halljuk a panaszkokat a katonai költségekéről, pedig már egy 1920 ban kiadott rendelet megszüntette a különítmények jogkörét.

A internálásnak, ennek a teljesen indokolatlan és embertelen rendelkezésnek egy mellékhatásával, a rendőri felügyelettel akar

foglalkozni, ami a gyakorlatban még sokkal rosszabb, mint az internálás. Egy ember, aki még a ma született emberről is ártatlanabb és akit nem lehet internálni, rendőri felügyelet alá kerül. Arra nézve, hogy hogyan hajtják végre vidéken a rendőri felügyeletet, felolvas egy példát. Az illető tartozik mindennap a községi jegyzőnél jelentkezni, napnyugtától napkeltéig nem hagyhatja el a lakását, nyilvános szórakozóhelyen meg nem jelenhetik, a hozzátartozókön kívül lakásán mást nem fogadhat. Tessék elképzelni, ha egy mérszáros, szabó vagy fűszeres rendőri felügyelet alá helyeztetik, senkivel sem érintkezhetik családján kívül. Lehetséges állapot ez? En meg tudom érteni, ha a kormány bizonyos idegességgel kezeli ezt a kérdést, kell is, hogy erre az ügyre gondot fordítson, de szabjon mértéket, *fégyencélelet bevezetni nem szabad.*

Még arról is szólni kívánok, hogy

állambiztonsági megbizottak vannak.

Nem tudom, hogy van ez a vidéken, de itt a fővárosban minden házban van. A rendőrség házankint jelöli ki ezeket és így önkéntelenül is az jut eszembe, a mit a kommunizmus alatt bizalmi férfiak neveztek. Ezek ügyelnek fel reánk, becsületes polgarokra.

Somogyi István: Legjobb nyugodtan elmehetek nyaralni, nem törnek be a lakásomba. (Derült-ség).

Pető Sándor: Nagyon irigylem tisztelt képviselőtársam jókedvét, aki a közjogi kérdéseket így itéli meg, én azonban nem osztom fel-fogását, mert azt *kommunista tempónak kell tartanom.*

Hegyeshalmi Lajos kereskedelmi miniszter. Micsoda beszéd ez?

Pető Sándor: Ilyen intézkedés kulturállamban nem való? (Zaj) Ez könnyen ártatlan emberek idézésére vezethet.

Egy hang a disszidensek közül: Preventív intézkedés!

Szabó József (Pető Sándorhoz meg és egy cédulát ad át neki): Ilyen cédulákat osztogatnak a vilamosokon: „Világproletárjai egyesüljtek!”

Pető Sándor: Nem tudom, hogy lehetne ezt a kérdést megoldani, bizonyos, hogy így semmi esetre sem! Ez *spicli-rendszerre vezet!* Tessék másképp ügyelni a köz-rendre! A kormány magánjogi kérdésekbe is beleavatkozik.

Még mindig rendeletekkel intézkedik a kormány, a kivételes törvény alapján, amit még a munkapártnak szavaztak meg. *A bolsevizmus után két évvel át-terhetnénk már a teljes törvényes állapotra.*

Még egy kérdéssel akarok foglalkozni. Az egyetemi oktatás terén szeretnék orvoslást elérni. A 1920:XXV. törvénycikk 2 §-a úgy rendelkezik, hogy a szerzett jogokat nem érinti.

A numerus clausus

csak az első éves hallgatókra vonatkozik. Nagy vita folyt itt, hogy mi történjék azokkal a kedvezőtlen felekezeti viszonyok közt levő hallgatókkal, akik már be voltak írva az egyetemre. Erre nézve az volt a szabály, hogy ezek szerzett jogait megártják, természetes, hogy mindenkire nemzeti és erkölcsi cenzura lesz. Mi van azonban a gyakorlatban? *A praxiséppen olyan numerus clausus lett a későbbi évfolyamokra, mint az első évfolyamra.* Végeredményben a törvény kénytelen kezelése folytán az történt, hogy *egy pár kikeresztelkedett zsidógyerek bejutott az egyetemre.* Ha már a kultuskormány fenn

akarja tartani a numerus clausust, gondoskodjék legalább arról, hogy pontosan hajtsák végre. Nem viseltetik e kormány iránt

Nincs szónok a budgetvitában

A délutáni ülésen

Pásztor József az első szónok. Pető Sándorral polemizál és bizonyítja, hogy a város nincs jobban megnyomorítva, mint a falu. Megállapítás szerint a költségvetés 80 százalékát személyi kiadások teszik ki. Általában ezen a kis Magyarországon nagyon sok tisztviselő van. Példával tudja bizonyítani, hogy nélkülözni lehet sok hivatalt. Így például az ő faluja messze lévén a megyeszékhelytől, ott bizony, ha valakit megpofoznak vagy legazembereknek, nem szállad a városba, hanem visszafofozza vagy visszazagazembe-rezi és rendszerben vannak. De ha megmaradnak is a tisztviselők, akkor a vagyonosabbak ne kapjanak fizetést, mint régente az alispánok és szolgabírák.

Schandl Károly: A zsidóságra szükség van a kereskedelemben, de a kinövéseket le kell törni. A liberális éra alatt sokkal több monopólium és privilégium volt, mint ma. Gazdasági kérdésekről kezd beszélni, de szomszédai figyelméztetik, hogy fejezze be. Erre kijelenti, hogy még sok mondanivalója lenne, de majd csak a legközelebbi költségvetésnél mondja el.

Ezzel Schandl Károly hirtelen befejezte beszédét. A dolog előzménye az volt, hogy a kormány-párti képviselők megelőzőleg elhatározták, hogy *valamennyien elállnak a szótól.* Így Schandl után Rubinek Gyula következett volna, azonban kijelentette, hogy *eláll a szótól.*

Szilágyi Lajos, aki észrevette, hogy a *kormánypárti szónokok*

bizalommal, a költségvetést nem fogadja el.

Elnök az ülést délután 4 óráig felfüggeszti.

letöröltetik magukat, hirtelen kérte az elnököt, állapítsa meg, határozatképes-e a Ház.

Elnök megolvastatja a jelenlévőket és mivel nem voltak negyvenen, az ülést felfüggeszti.

Tíz perc múlva újból megnyitja az ülést és egymásután felszólítja mindazokat, akik fel voltak iratkozva. *Legnagyobb részük nincs jelen, aki pedig bent volt, arra a többiek kiállították, hogy eláll a szótól. Nem volt több szónok.*

Elnök kijelenti, hogy több szónok nem lévén, az *általános vitát berekeszti.* Epen folytatni akarja beszédét, amikor feláll Ugron Gábor és újból a Ház tanácskozó képességeinek megállapítását kéri. Újra megolvassák a képviselőket és az elnök újból felfüggeszti az ülést.

A szünet alatt megállapodás jött létre az elnök és az ellenzék között, hogy *ma nem kerül sor a záróbeszédre, mert az ellenzék erre nem volt elkészülve.*

Amikor az ülést újból megnyitják, az elnök jelenti, hogy az *általános vitát félbeszakítják és javasolja, hogy a legközelebbi ülés 6-ikán legyen, amikor a záróbeszédre kerül a sor.*

A III. bíráló bizottság előadója, Nagy Pál jelentést tesz Gaál Gaszton megtámadott mandátumáról. A bizottság a *petíciót elutasította*, amit a Ház élénk éljenzéssel vesz tudomásul.

Ugyanezen bizottság elutasította a *Kolozsváry-Kiss Imre mandátuma ellen beadott petíciót is.*

Az ülés 7 órakor véget ért.

Igazságos és méltányos adókvétést!

Debrecen felirata a pénzügyminiszterhez

Hegedüs Loránt nagyszabásu programjának sarkalatos tétele, az új adók és váltások megállapítása, kivetése és behajtása hónapok óta állandó izgalomban tartja a polgárságot. Az izgalomnak az oka egyrészt a törvényjavaslatok rendelkezéseiben rejlik, de különösen a végrehajtás, a Hegedüs-féle törvények gyakorlati alkalmazása vált ki mind szélesebb köréből a polgárságnak jogos izgalmaikat. Így történt azután, hogy épen Debrecenben is, ahol pedig sikeresen állították egymással szembe az alapjában véve szoros érdekösszességben levő polgárságot, ebben a kérdésben megszüntek a különben is okatlan és alap nélküli ellentétek a dolgozó polgárság soraiban és gazdák, iparosok, kereskedők együttes állásfoglalással indították meg az adókvetés és behajtás méltányos gyakorlása érdekében egy olyan okos és jelentős mozgalmat, amelyet az érdekképviselők központi szervei országos mozgalommá fejlesztettek ki.

Ehhez a mozgalomhoz június 10-én, a legközelebbi városi közgyűlésen Debrecen törvényhatósága is csatlakozni fog és pedig a pénzügyminiszterhez intézendő felirattal, amely az elkészítésére rendelkezésre volt idő rovásáért ellenére is valószínűleg szenzációszámú menő adatokkal, érvekkel és okfejtéssel foglal állást a polgárság mozgalmának jogosultsága mellett.

A nagyszabásu tanulmányunk is beillő feliratot Vá s á r y István dr. tanácsnok készítette. A felirat, amely a maga tökéletességével a jog- és pénzügyi bizottság tagjait valósággal elragadta, két főrészre oszlik. Az elsőben az adókvetés és behajtás anomáliáit ismerteti és orvoslásukra tesz javaslatot, a második rész maguknak az új adó- és váltás törvényeknek az itt-ott mutatkozó kontroverziáira, hibáira, méltánytalanságaira mutat rá és ezek kiküszöbölésére tesz előterjesztéseket.

A felirat első részét az alábbiakban közöljük:

Adót fizetni muszáj...

A világháború, a forradalmak, az ellenséges megszállás és az erőszakos béke elképzelhetetlen terheket zúdított Csonka-Magyarországra. A terhek rendezése végett szükségessé vált pénzügyi rendelkezések súlyos erőpróbanák teszik ki a kereskedelem, ipar, mezőgazdaság teherbírását, szolgáltatási képességét. Hogy milyen mérvű terhet bír meg az ország gazdasága, annak megítélése a kormányzat, elsősorban a pénzügyi kormányzat és a törvényhozásra hivatott szervek feladata. Nincsen semmi kétségünk az iránt, hogy a pénzügyi kormányzat a közterhek fedezésére a szükséges mértéken túl nem veszi igénybe az állampolgárok, a magángazdaságok teljesítő képességét.

...de nyuzni nem szabad

A pénzügyi kormányzat intézkedései mellett azonban az egyes magángazdaságokra jelentősek a pénzügyi közigazgatásnak az ezen általános rendelkezéseken nyugvó konkrét intézkedései is. A pénzügyi kormányzatnak a szolgáltatási képesség mértékét figyelembe vevő általános rendelkezései mellett még mindig meg van a lehetősége annak, hogy a pénzügyi közigazgatás intézkedéseivel megállapított összegű közterhek a magángazdaságok teljesítő képességének határát meg haladják és mikor az bekövetkezik, nemcsak az egyén szenved, hanem kár származik a közre is.

Törvényhatóságunk, amidőn az adókvetések körüli bajok kérdésével foglalkozik és ezek megszüntetését kéri, észrevételeit úgy a pénzügyi közigazgatás, mint a pénzügyi és általában a közgazdasági kormányzatot illetőleg megteszi.

Nem a törvény,

hanem a végrehajtás hibás

A különböző termelési és foglalkozási ágakban foglalkozó adóalanyok és érdekképviselőknek nemcsak helyi, de országos jellegű mozgalma az adókvetés körüli mutatja, hogy a pénzügyi közigazgatás, amikor az általános rendelkezéseket az egyes magángazdaságokra, adóalanyokra alkalmazta, nem vette figyelembe a teljesítő képességet, nem közmegegyezésre végezte azon megállapításokat, amelyek a közterheknek az egyesekre eső mennyiségét meghatározzák.

Hogy ez így van, azt abból állapítja meg törvényhatóságunk hogy a mozgalom seholsem sem a jövedelem-, vagyoni, hadinyereségadó törvények és nem általában az adótörvények ellen irányul, hanem a kivetett adóösszegek és pedig különösen az 1920—21. évekre előírt III. osztályú kereseti adó, az 1917—19. évekre kivetett hadinyereség adó és az 1918—19. évekre kivetett jövedelem- és vagyonadó összegek miatt támadt.

Légből kapott összegek

Az adókat a törvényekben megállapított módon rendelkezésre állított adatok alapján lehet kivetni és az egyesektől behajtani. Ugy a jövedelem- és vagyonadóból, mint ezek következtében a hadinyereségadónál előfordult, hogy az adóalapot és ennek folytán az adóösszeget nem egyedül a rendelkezésre állított adatok alapján állapították meg az erre hivatott szervek, hanem igen sokszor az ugynevezett köztudomás, általános és épen ezért bizonytalan ismervekből, az egyéni élet egyes — gyakran látszólagos — jelenségei nyomán. Akkor azonban, amikor a szolgáltatás nagysága már a teljesítő képesség határa körül mozog, a mikor a megállapított adóösszeget már a jogorvoslatra tekintet nélkül végre kell hajtani: a biztos és valóságos adatok minden eszközzel kikutatása helyett bizonytalan ismerveket, jelenségeket alapján állapítani meg az adókat — igen könnyen ve-

zethet egyének, magángazdaságok, adóalanyok teljesítő képességének túlhaladására és ezzel gazdasági léte megsemmisülésére.

Nagyon kell az élet általános és egyéni titkait, az egyéni élet sajátos művészetét ismerni annak, aki nyugodt lelkiismerettel mer elindulni ezen az uton. Különösen áll ez napjainkban, amikor az egyéni felfogás, elhatározás és cselekvés mértékét, irányát oly sokszor a háború és az azt megelőző idők normális életében nem szereplő behatások alatt maga az egyén szabja meg.

Pozitív adatokat!

A jövedelem-, vagyon- és hadinyereségadó most folyamatban levő kivetésénél és a III. osztályu kereseti adónak az 1920-21. évekre történt felémelt összegű előírása helyett az 1920: XXVIII. törvény 78. §-ával adott felhatalmazás igény bevételeivel történt újbóli megállapításánál igen nagy mértékben érvényesült az egyes kereseti, termelő ágak jövedelmezőségéről támadt közhiedelem mint az adóalap és ennek nyomán az adóösszeg megállapításának egy fontos tényezője. Már pedig épen most, amikor egyszerre több év terhe szakadt az adóalanyokra; amikor egészen más gazdasági és pénzügyi viszonyok — és pedig nem kedvezőbb viszonyok — állanak fent, mint állottak fent akkor, amikor ezek az adók tulajdonképpen kivetendők és esedékesek lettek volna; amikor ebben az időben a jogorvoslat is elhárított az esetleg sérelmesen megállapított adóösszeg kényszerbehajtásának talán gazdasági existenciákat pusztító káros következménye mellett; amikor az elrablott országrészekről az ellenség kegyetlen, embertelen bántalmazásai elől Csonkagyarország területére menekült és az egyes városok, községek, vidékek különleges és az egyes adóalanyok egyéni viszonyait nem ismerő tisztviselők és alkalmazottak végzik az adóalapok megállapítását és ennek nyomán az adó kivétést; — különösen szükséges lett volna, hogy kétségtelenül megállapított adatok és az egyes termelési, kereseti ágakban szakszertű ismeretekkel rendelkező szervek ellenőrző közreműködése, véleményének meghallgatása mellett állapítsanak meg az adóalapok és vettessenek ki az adók.

Sőt ezen túlmenően vizsgálat tárgyává kellett volna tenni azt is, hogy az annyira megváltozott viszonyok mellett az akkor mutatkozott jövedelem mint vagyonszaporulat a jelenben valóságban megvan-e. Így az annak idején mutatkozott jövedelem és hadinyereség után kivetendő adó ma már, amikor azóta egész más általános és egyéni gazdasági viszonyok közt él az adóalany, nem jelenti-e magát a vagyonadót, olyan terhet, amely az eredeti vagyonállagot támadja meg és így a tulajdonképeni törvényszerinti vagyonadón túl, annál aránytalanul nagyobb összegű vagyonadót, amely esetleg az egész eredeti vagyonállagot felemészti?

A Tiszántul romlása

Törvényhatóságunk, mint általában az egész tiszántuli vidék az 1919. év folyamán rendkívüli viszonyok között volt az ellenséges megszállás következtében. Ennek nyoma az 1919. évi hadinyereségadó megállapításánál egyáltalában nem látható. A kiszámítási javaslatok tudomást sem vesznek ama rettenetes anyagi károkról, amelyek különösen a mezőgazdaságot érték. Itt pedig már igazán fenniorog a köztudomás, amely azonban úgy látszik, csak mint az adóalapot emelő faktor érvényesülhet a pénzügyi közigazgatásban. A megszállás okozta károk nem egyszer nemcsak az évi jövedelmet haladták felül, hanem igen sok esetben ennek felemésztésén túl a vagyonállag tetemes megesékkentéseket jelentkeznek. Nincsen tehát jövedelem és mégis van hadinyereség! Ezt az eredményt ha a valóságban meg lehetne csinálni, az ország pénzügyi terhei igazán könnyen rendezhetők lennének!

Kétszeres terhek

A pénzügyi közigazgatás adóalap kiszámítási és adó kivétési munkálatainál mutatkozó — nem

vonjuk kétségbe — sokszor jóhiszemű, de tulbuzgó tevékenységből, másrészt a fennforgó egyéni körülmények nem ismeréséből, vagy a szakvélemények meg nem hallgatásából keletkezett aránytalanságok, tulságos mérvű adóztatások már az eddigi rendelkezések mellett is kétszeres terhet jelentenek az adóalanyokra, mert ezen alapul a hadiváltság megállapítása is. És még nem lehet tudni, hogy hol lesznek utabb károsodás okozói!

Tisztelettel kérjük ezért, méltóztassék intézkedni, hogy a mennyiben még annak lehetősége fennáll, az elsőfoku kivetések elsősorban határozott adatok és nem bizonytalan jelenségek alapján, a részben elő is irt becslési és értékelési szakvélemények meghallgatásával vettessenek ki a jövedelem-, vagyon-, hadinyereség- és III. osztályu kereseti adók és a jövedelem megállapításánál a forradalmak és a megszállás alatt szenvedett károk figyelembe vettessenek; az 1913. évi jövedelem, amely a hadinyereség kiszámítási alapját képezi, oly összegre emeltessék fel, amely a mai valutáris viszonyok figyelembevételével felel meg az 1913. évi 10,000 koronának.

Nagyatádi az egységes párt ellen

Rupert kilépését többen követik

Budapest, jun. 3. *Rupert Rezső* a kisgazdapártból való kilépését a következő levélben jelentette be *nagyatádi Szabó Istvánnak*:
Kegyelmes Uram! Mélyen tisztelt Barátom! Sajnálattal kell bejelentenem, hogy a vezérleled alatt álló párt kereteiből kilépek azért, hogy ahhoz a programhoz, amelynek alapján megválasztottak, továbbra is hű maradhassak.

Mély tisztelettel továbbra is változatlanul és őszintén személyes híved

Budapest, 1921 június 2.

Rupert Rezső.

A Ház folyosóján még az ülés megkezdése után is nagy csoport tárgyalt az egységes párt alakítására irányuló törekvésekről. A folyosón megjelent nagyatádi Szabó István, akit a képviselőrajz csoportja vett körül, párt-hívei erőteljesen ostromolták Szabót, hogy végre mégis csak színt kell vallani. A kérdés felett megindult vita izgatott hullámot vert az egész folyosón, különösen *Meskó Zoltán* erőteljes hangja hallatszott ki, amint kijelentette: — *A kvártélygoscsináló elment. Rupert mintakilépő levelét ki kell függeszteni a parlban.*

Nagyatádi Szabó körül szinte egész tömeg vett részt a vitában és nagyatádi Szabó a töle megszokott nyugalommal derűsen válaszolt a kérdésekre.

— En nem tudom, e pillanatban mi történik, — mondta — az az egy bizonyos, hogy én már kétszer elmentem a bársonyszék-ből haza kapálni! Egészen bizonyos, hogy harmadszor is meg fogom tenni. En csak addig maradok itt úgy a miniszteri székben, mint a képviselőiségben, amíg az én népemtől kapott mandátum erre kötelez. Amint azt látom, hogy itt fölösleges vagyok, elmegyek.

Teljes bizonyossággal megállapítható, hogy a kisgazdapárt hangulata nagyon is az egységes párt ellen van. Keresztény párti oldalról és a parlamenten kívül

álló politikusok részéről szorgalmazták ennek a kérdésnek előbbre jutását, azonban nagyatádi Szabó a terv utjában áll és nem valószínű, hogy a kisgazdapárt tagjainak nagy többsége kapható volna a terv megvalósítására úgy, hogy máris többen hangoztatják, hogy a miniszterelnök terve nem fog sikerülni. A terv mostani megvalósulása — úgy látszik — legfőképpen a miniszterelnök legutóbbi konzervatív beszéde és különösen egyes kijelentései miatt hiúsul meg. A helyzet tehát a parlamentben a *statusquo* marad.

Egyébként a folyosón nagyatádi Szabó miniszternek következő nyilatkozatát kolportálták: — *Minden olyan messzemenő híresztelés, mely a párt bomlásáról szól, teljesen alaptalan.*

Ellenben a kisgazdapárt tagjai között vannak, akik egyes ellenzéki akciókra szervezkednek, nevezetesen a vagyonváltságról szóló törvényjavaslat elleni szavazásra és egy másik csoport, melynek *Bodor György* és mások a tagjai, a forgalmi adó ellen is fel akarják venni a harcot, azzal az indokolással, hogy több adót nem igen hajlandók megszavazni.

Elutasított petíciók

A nemzetgyűlés bíráló bizottsága mai ülésén elutasította *Benkő Gábor* és *Vértessy István* mandátuma ellen benyújtott petíciókat. A bizottság ezáltal elvi jelentőségű határozatot hozott, amennyiben kimondta, hogy sem a bíráló bizottság, sem a választási elnök nincs jogosítva arra, hogy az ajánlási íven levő aláírások valóságát vizsgálja, az aláírásokat csak formai okokból vizsgálhatja felül a választási elnök, amint ezt a rendelet is előírja.

Csonka Magyarország — nem ország,

Egész Magyarország — mennyország!

Bernolák miniszter és Ruffy államtitkár Debrecenben

Értekezlet a gyermekvédelemről

Debrecen sz. kir. város gyermekvédő telep bizottsága folyó hó 5-én, vasárnap délután 5 órakor a városháza közgyűlési termében dr. *Bernolák Nándor* m. kir. miniszter és *Ruffy Pál* államtitkár urak jelenlétében bizottsági ülést tart. Ez uton is fölkérem a telep bizottság tagjait és a magyar gyermekvédelem iránt érdeklődő emberbarátokat, hogy a fent megjelölt időben és helyen a bizottsági ülésen megjelenni sziveskedjenek.

Tárgyak:

1. Ruffy Pál államtitkár ur előadása a telep bizottság feladatairól.

2. A telep bizottság működésének megkezdése.

3. Gyermeknap rendezése.

4. Kiváló nevelő szülők részére elismerő oklevél és jutalomdíj kiadása.

5. Egyébb előterjesztések, indítványok.

Debrecen, 1921 június 3.

Csóka Sámuel
polgármester h.-elnök.

LEGSZEBB KALAPOK
FRANK EDENEL.

A Tisza-egyetem névavató ünnepe

A Tisza-egyetem névavató ünnepélyére Pokoly József rektor ma átíratban hívta meg a városi tanácsot, jelezve, hogy az ünnepségen a kormányzó képviselőjében a miniszterelnök, a kormány több tagja és a hazai közélet számos kitünősége megjelennek. Kérte a rektor a tanácsot arra is, hogy képviseltesse magát a *Lángr Nándor* dr. egyetemi tanár vezetésével működő rendező bizottságban is.

A városi tanács az ünnepségen való képviseltesével Csóka Sámuel helyettes-polgármestert, *Vargha Elemér* dr. th. főjegyzőt és *Csürös Ferenc* dr. kulturatanácsnokot bizta meg és felkérte őket, hogy a rendező bizottság munkájában is vegyenek részt. A város már eddig is támogatta az ünnepség rendezését, amennyiben a városi kerétszet növényeket és virágokat kölcsönzött az aula feldíszítésére.

Az egyetemi építkezési bizottság vasárnap délután 5 órakor, az egyetemi névavató ünnep után ülést tart. Az ülésen megjelenik *Vass József* dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter is.

A hivatalos méltóságokon kívül is számos előkelőség lesz jelen a névavató ünnepélyen. Bejelentette részvételmét özvegy ifj. gróf *Tisza István* és családja, valamint báró *Radvánszky Béla*, siögönyleg jelezte érkezését *Beöthy Zoltán*, *Szász Károly*, *Grosz Emil* professzor, *Balogh Jenő* volt igazságügyminiszter, Szabolcs megye főispánja és alispánja, Jásznyágykunszolnok megye és Szatmármegye főispánjai.

Az ünnepély az egyetem felvételi épületének nagytermében vasárnap délelőtt 11 órakor kezdődik és programja a következő:

1. Himnusz. Előadja a katonazenekar és a debreceni ref. kolégium énekkara.
2. Dr. Pokoly József Rector Magnificus megnyitja.
3. Gróf Bethlen István m. kir. miniszterelnök beszéde.
4. Dr. Vass József, m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter beszéde.
5. Dr. B. Kun József ny. r. tanár alkalmi beszéde gróf Tisza Istvánról.
6. A testvéregyetemek képviselőiének üdvözlő beszéde.
7. Gyűlvészi István bölcsészethallgató beszéde az egyetem ifúság nevében.
8. Szózat. Előadja a katonazenekar és a debreceni ref. kolégium énekkara.

Szennyvízszűrő telepet létesít a város

A jog- és pénzügyi bizottság ülése

A jog- és pénzügyi bizottság ma délután 4 órakor Vargha Elemér dr. tb. főjegyző elnöklétével ülést tartott. A tárgysorozat első pontja a Csokonai-színház és a Városháza kijavítása volt.

A tanács az árlejtést a közszállítási szabályrendeletnek és a törvényes rendelkezéseknek szigorú betartásával már megengedte és a törvény előírásainak megfelelően Erdődy Lajosnak adta ki a munkálatokat, aki a munkákért 318,000 koronát kért.

Koros Sándor férfiszabó felebbezésére vonatkozólag az előadói javaslat elmondja, hogy a városi tanács a hajdulegényesség egyenruhái elkészítésére árlejtést hirdet. Ajánlatot tettek Koros Sándor és Soós Lajos és társai. A tanács az utóbbi ajánlatot fogadta el, mert ez volt a jutányosabb és mert kisiparosok alkalmi társulása, amely sok embert juttat munkához.

Koros felebbezett a határozat ellen elsősorban asra támaszkodva, hogy az ő általa tet ajánlat olcsóbb volt. Ez annyiban igaz, hogy ő több ajánlatot tett és ezek között volt olcsóbb is, de hasonlíthatatlanul silányabb anyag. Hivatkozik Koros arra is, hogy a várost évtizedek óta ő látja el egyenruhával. Ez azonban csak azért történt így, mert más ajánlattevő nem volt. Különben is nem Koros látta el az egyenruha-szükségletet, hanem a Rosenthal H. budapesti cég, amelynek Koros albérletbe adta ki a szállításokat. Ezenfelül a legutóbb szállított téli ruha nagyon silány minőségű volt, az alkalmazottak ugyszólván rongyokban jártak.

A bizottság a felebbezés elutasítását javasolta a közgyűlésnek ebben az ügyben éppgy, mint az Egyesült Keresztény Nemzeti Liga felebbezésének ügyében. A Liga njsággarusító bédék felállítására kért engedélyt.

Elhatározta még a bizottság, hogy utasítást ad a tanácsnak az elavult lakbérleti szabályzat újrátdolgozására.

Szennyvízszűrő telep létesítésére két pályázat hirdetését határozta el. Az egyik pályázat tal meg fogja tudni a város, hogy mennyibe kerülne a telep, ha a város létesítené. a másiknál pe-

dig arra kér ajánlatot, hogy milyen módon létesítené a telepet egy magánvállalat, amelynek ez esetben 734 hold területet adnának 50 évre bérbe.

A bizottság tárgyalta még a Köztisztviselők Házépítő Szö-

Lloyd George nem kíván Magyarországtól jóvátételt és hadikárpótlást

Hága, jun. 3. Jól informált diplomáciai körök értesülése szerint Lloyd George mértékadó tényezők előtt kijelentette, hogy Magyarország megcsönkítését a maga részéről szívesen használja fel arra, hogy Magyarországot további kártérítéssel, jóvátételi összegek lefizetésével hadi kárpótlással ne sújtás.

Lloyd George állásfoglalásának Angliában nagy közönségre van és a legkiválóbb angol államférfiak támogatják, noha lord Curson ezidőszere még francia befolyás alatt ellentétes nézetet van.

Hága diplomáciai körök egyébként úgy tudják, hogy a kis entente párisi képviselői

vetségének kérését. A szövetséget 1500 lakóház építésére szükséges 328 katasztrális föld békeáron való átengedését kéri. A bizottság hosszabb vita után a kérés elutasítását javasolja a közgyűlésnek.

minden követ megmozgatnak abban az irányban, hogy Magyarországot erős hadikárpótlással sújtás.

A magyar-cseh tárgyalások

Budapest, jun. 3. Junius 8-ikán kezdődnek meg újból a magyar-cseh gazdasági tárgyalások egyidejűleg Budapesten és Prágában. E célból harmintagú cseh bizottság érkezik Budapestre. A magyar részről kiküldött jogi albizottság tegnap elindult Prágába, ahol ma délután már meg is kezdték a tanácskozást. A pénzügyi albizottság Valkó Lajos vezetésével hétfőn indul Prágába.

Japán előnyomulás Kelet-szibériában

Vladivosztozk az ellenforradalmárok kezén

London, jun. 3. Mai keltezésű távirat jelenti Vladivosztozkból, hogy a japánok Kelet-szibériában diadalmosan nyomulnak előre és a bolsevisták vezéréllapán fogságba jutottak. Az orosz vörös hadsereg teljes vereséget szenvedett Kappes lapán tábornok seregétől. A bolsevik csapatok vad futásban kerestek menekülést, de a japánok bekerítették és lefegyverezték őket.

Moszkva, jun. 3. Japán szuronyok védelme alatt ellenforradalmár fehér gárdistáknak sikerült elfoglalniok Vladivosztozk és Nikolsk Ussurisk városokat.

Lemberg, jun. 3. Keletgaliciába érkező ukrainai menekültek beszélik, hogy az utóbbi időben szembeálló idegesség uralkodik a bolsevista vezérek között. A stratégiailag fontos pontokra, mint Kiev, Poltava, Kazjatyn, Smerinka, Sitomir és Zvjahel városába folyton újabb és újabb csapatosztagokat rendelnek; a nyílt városokat erődítményekkel alakítják át és körülléteik lövészárkokat vonnak. Az árkok ásására a polgárságot rendelik ki. Sutomirtól Csudno-

vig és Proskurovtól Novo-Usicig két sor lövészárkot építettek ki. A folyóhidakat drótsövényekkel biztosították. Több helységben megerősített katonai táborok rendeztek be.

Az ukrainai lapok jelentése szerint javában folyik a bolsevista hadsereg újjászervezése. Az idősebb éviáratokat, melyek már nagyon elégedetlenkedtek, úgy hogy magatartásuk egyenesen veszélyessé vált már a bolsevistákra, most leszerelik. Pótlásukra új mozgósítást rendeltek el a szovjetfenhatóság alatt álló Ukrajnában. A rendelet értelmében 16 évtől 26 éves kerig minden férfit behívnak.

A szovjet megengedte az ipari magánvállalkozást

Stockholm, jun. 3. (MTI.) A szovjetkormány május 17-én kelt rendeletével újból megengedte az ipari magánvállalkozást. A rendelet szerint minden szükséges intézkedés meg fog történni a különböző iparágak előmozdítására. A magánvállalkozásokat a hatóságok rendelkezéssel fogják támogatni. Egyidejűleg egy csomó korlátozást és tilalmat is fel fognak oldani.

Briand nem enged a lefegyverzés kérdésében

Páris, jun. 3. Briand fogadta Meyer német nagykövetet. Meyer dr. látogatásának célja az volt, hogy rábírja a francia kormányt az önvédelmi alakulatok feloszlásáról szóló határozatok enyhítésére. A német követ e kívánságával kapcsolatban biztosította a miniszterelnököt arról, hogy a birodalmi kormány feltétlenül és fentartás nélkül elfogadja az ultimátum katonai rendelkezéseit.

Briand azt válaszolta, hogy neki ragaszkodnia kell az ultimátumban foglalt feltételekhez.

London, jun. 3. A valódi ok, amiért Lloyd George a boulognei értekezlet rövid időn belül való egybeülését sürgeti, az, hogy az

angol kormány szívesen látná, ha a vámhatalm megszüntetnék és Düsseldorfot, Duisburgot, valamint Ruhrortot kiürítenék. Azt hiszik, hogy a legelső tanács a jövő hét elején ül össze Boulogneban. Anglia, Olaszország és Japan azon a nézetet van, hogy miután Németország az ultimátumot elfogadta és egy milliárdot már ki is fizetett, semmi ok sincs arra, hogy Düsseldorf továbbra is megszállva tarthassák. Hír szerint az amerikaiak ugyanígy gondolkoznak. Ezzel szemben a franciák Düsseldorfot mindaddig megszállás alatt akarják tartani, amíg Németország nem adja végleges bizonyosságát annak az őszinte

akarataának, hogy ígérteét betartja.

Az angol csapatok visszahozták a lengyel felkelőket

Berlin, június 3. Pelsősziléziában a lengyelek állandóan hátrálnak az előnyomuló angol csapatok elől. Északi irányban Rosenberg felől, déli irányban pedig Rybnik felől nagy területeket engedtek át a lengyel felkelők az angol csapatoknak, míg Sirelitznél az angolok előnyomulása megállott, mert a szövetségközi bizottság kebelében viszaly támadt. A francia megbízottak ugyanis kijelentették, hogy az angoloknak addig nem szabad előnyomulniok, míg a német önvédelmi szervezeteket le nem szerelik. Az angol csapatok azonban valószínűleg már holnap folytatni fogják akcióikat.

Harding értekezletet hív össze a lefegyverzés érdekében

Washington, június 3. A szenátus elfogadta a katonai és tengerészeti költségvetést és megszavazta a kért 24 millió dollárt, hozzáfűzte azonban Borah javaslatát, amelynek értelmében Harding elnököt fel fogják kérni arra, hogy a lefegyverzés kérdésének megvizsgálására hívja össze értekezletre Angliát, Japán és Amerika képviselőit.

Vakmerő merénylet egy debreceni ügyvéd ellen

Kun Miklós drt a törvényszék folyosóján leütötte egy fiatalember

Kun Miklós dr. debreceni ügyvéd ellen vakmerő merényletet követett el tegnap egy fiatalember. A merénylet, amely Kun Miklós dr.-nak majdnem az életébe került, egy válopörrel függ össze, amelyben Kun Miklós dr. a férj, B. A. fiatal földbirtokos érdekeit képviselte.

A pör föltárgyalása tegnap volt és méltóan az érdekes drámaszerű házassági ügyhöz, mindvégig izgalmas jelenetek között zajlott le. Egy tanult hamis tanúzás miatt még a tárgyaláson le tartóztatott a tárgyalás elnöke, végeredményben pedig a férj megnyerte a pört: a házasságot felbontották.

Kun Miklós dr. a tárgyalás után nyugodtan távozott a tárgyalóteremből, amint a lépcsőt elválasztó üveges ajtón akart kimenni, valaki egy gummibottal a bal halántéka fölé ütött. A megátámadott ügyvéd eszébdült a rettenetes ütéstől s a földre hanyatlott, a merénylet azonban még tovább ütéseket mért az ügyvéd fejére s a brutálisátnak csak a közönség közbelépése vetett véget. A támadó — egy magas, 20-22 éves fiatalember — még végignézte, amíg a vértől borított ügyvédét kocsiba tették, majd nyugodtan eltávozott.

Kun Miklós drt azután a lakására szállították, ahol ápolás alá vették. Súlyos sérülései előreláthatólag hosszú idő múlva gyógyulnak.

A példátlanul vakmerő támadást az elválasztott feleség öccse követte el, aki, hír szerint, már a válopör előtt halálos fenyegetésekkel akarta terrorizálni ötet, tehát nem menti meg az sem, hogy tettét az ítélet fölött érzett hirtelen felindulásában követte volna el. Tanuk vannak rá, hogy napok óta lesett az ügyvédre, keresve az alkalmat, hogy megtámadja.

A válopör tárgyalása előtt, kezében a gummibottal, amely

olyan súlyos, hogy emberélet kioltására feltétlenül alkalmas, megjelent tegnap délelőtt Kun Miklós dr. lakásán és mindenáron beszélni akart az ügyvédrel. Miután azt választ kapta, hogy az ügyvéd a törvényszéken van. Erre fölment a törvényszékre, meghuzódott a homályos lépcsőbejárattal mellett és így várta az orvátámadásra alkalmas pillanatot.

Kun Miklós dr. jogi képviselője Freund Jenő dr. debreceni ügyvéd utján még tegnap feljelentést tett a támadó ellen a királyi ügyészségen.

Nem idézik meg az emigránsokat

A Tisza-pör harminckilencedik napja

Budapest, jun. 3. A mai tárgyalás megnyitása után Gál Jenő védő előterjeszt a bizonyítás kiegészítésére vonatkozó indítványát. Szilassy ügyész csak az autó indításra vonatkozólag kívánja a bizonyítás kiegészítését. A bíróság tanácskozára vonul vissza, majd kihirdeti határozatát, amely szerint elrendeli Sauer Károly, Kemény Ferenc, Dénes Pál és Dezső Alajos kihallgatását. A további bizonyításra vonatkozó indítványokat, köztük az emigránsok megidézését is a bíróság elutasította.

Fehérvári udön földbirtokost hallgatták ki ma. A forradalom kitörésekor az Astoriában lakott és a gyilkosság napján délután 5 óra tájban két autót látott a Magyar-utcai oldalon. Katonaruhába öltözött emberek ültek bele, körülbelül nyolcan-tizen. Az első, aki beült, épen olyan volt, mint Kéri Pál, a harmadik ugyanolyan autóban Pogány volt. Körülbelül egy óra múlva katonák rohantak be a szállóba azzal a hírrel, hogy Tiszát megölték.

A tárgyalást holnap folytatják.

A budapesti tőzsde

Zürichi zárlat 2-32 és fél

Budapest, június 3.

Csendes, nyugodt forgalom mellett indult ma az üzem, csak a tőzsdeidő második felében vett lendületet, amikor a spekuláció bécsi hírek hatása alatt vásárlási kezdett. Egyes ipari értékek, különösen Rima iránt volt nagy érdeklődés. Árak:

Magyar Hitel 1560—80, Osztrák Hitel 620—30, Jelzálogbank 285—95, Lezámitoló 720—30, Hazai bank 560—75, Angol-magyar 710—730, Magyar-olasz 322—35, Pesti hazai 20300, Borsod-Misk. 2425—525, Concordia 1950—75, Bpesti gőzm. 3900—4025, Gizella 1400, Hungária 1800—50, Viktoria 6800, Beocsini 4250, Bánya és kohó 2900—50, Alt. község 5450—575, Salgó 4950—5100, Urikányi 3325—275, Ganz-Danub. 15000—14900, Rima 2075—2260, Schlick 805—850, Kóburg 1650—800, Lipták 408—430, Brassói 2275—425, Nacici 8450—500, Alt. fa 1050—1075, Magyar erdő 1110—40, Izzó 3000—225, Papir 2150—2050, Cukor 12000—12050, Lámpa 2250, Telef. 2300—500, Adria 4950—5050, Atlantica 3600, Közuti 875—900, Délvasút 895—900, Levante 3500, Allamvasút 1975—1875, Trust 1975—2050.

A valutapiacra a megnyitáskor magasabb árfolyamok kerültek felszínre, ezek később átmenetileg gyengültek, de záratkor az összes valutát emelkedtek. Allandóan szilárd volt a márka, lei és sokol. Árak:

Napoleon 773—780, Font 910—930, Dollár 238—234, Francia

frank 20—, Márka 364—375, Lira 1290—1270, Romanov 68—68 és fél, Lei 389—4—, Sokol 348—353, Kor.-dinár 695—710, Frank-dinár 690—710, Bécsi 38 és fél—39 és fél, Lengyel márka 25—24.

Zürichi devizák

Zürich, jun. 3. (Megnyitás). Berlin 8.85, New-York 572, Milano

29.90, Prága 830, Budapest 2.35, Zágráb 4.25, Bukarest 9.45, Varsó 0.56, Bécs 1.30, Osztr. bélyegzett 0.99.

Zürich, június 3. (Zárlat) Budapest 2.32 és fél, Bécs 1.30, Osztr. bélyegzett 0.99, Berlin 8.90, New-York 572.50, Milano 29.90, Prága 8.30, Zágráb 4.25, Bukarest 9.45, Varsó 0.55, Hollandia 196.25.

Bethlen felel Batthyány, Lovászy és Garami nyilatkozataira

Budapest, Ma éjjel a Magyar Távirati Iroda felhivatalos közleményt adott ki, amely válasz Lovászyra és Garaminak ma reggel napvilágot látott nyilatkozatára és Batthyány nyílt levelére.

A felhivatalos első része közli a Kunfi és Garami közt létrejött és a miniszterelnök beszédében jelzett egyezményt. Az egyezmény szerint a Garami, Buchinger és Peidl körül csoportosult szociáldemokrata, másrészt a Kunfi és Rónai vezetése alatt levő független szociálista bécsi emigránsok kijelentik, hogy bár nem óhajtanak befolyani a magyarországi szociálisták belpolitikai életére, annak még sincs értelme, hogy a két frakció külső sajtóorgánu

mokban hozza közleményeit és azért megegyeznek, hogy mindkét csoport a bécsi Jövő hasábjain adja le közleményeit. A Jövőt Lovászy és Garami szerkeszti.

Batthyány nyílt levelére a nyilatkozat azt feleli, hogy Bethlen 1919-ben tényleg tárgyalat Lovászyval és Garamival, még pedig az enleute nyomására és azért, mert akkor ez a két politikus még teljesen intakt volt, azóta azonban ők is beálltak az országot rágalmozók és elárulók táborába. A magyar kormány szívesen tárgyal minden szociálistával, aki a hazafias érdekeket nem támadja, de ezekkel ma nem lenne módjában tárgyalni.

HIREK.

Vasárnapi istentiszteletek sorrendje a református templomokban: a Nagytemplomban d. e. 10 órakor prédikál Varga Ferenc s. lelkész, d. u. 5 órakor prédikál Gábor András s. lelkész. A Kistemplomban d. e. 9 órakor prédikál és az elemi iskolai növendékeket konfirmálja Uray Sándor lelkész, ágendázik Nagy István vallásügyi lelkész, d. u. 3 órakor gyermekistentiszteletet tart Varga Ferenc s. lelkész. A Kossuth-utcai templomban d. e. 8 órakor ifjúsági istentiszteletet tart dr. Varga Zsigmond lelkész-képzőintézet tanár, d. e. 10 órakor prédikál és az elemi iskolai növendékeket konfirmálja Szele Miklós vallásügyi, ágendázik Mezei Béla s. lelkész, d. u. 3 órakor gyermekistentiszteletet tart Nagy István vallásügyi lelkész d. u. 5 ó. prédikál Mezei B. s. lelk. Arpádtéri templomban d. e. 10 ó. prédikál s az elemi iskolai növendékeket konfirmálja dr. Révész Imre lelkész, ágendázik Kiss Andor s. lelkész, d. u. 5 ó. gyermekistentiszteletet tart Gencsy Béla s. lelkész. Az Ispótyai-templomban d. e. 10 ó. prédikál Erdélyi Sándor s. lelkész, d. u. 3 ó. gyermekistentiszteletet tart Kalmár Dániel s. lelkész. a homokkerti imaházban d. e. 10 ó. prédikál Nagy István vallásügyi lelkész, vasárnapi iskolák a szokott helyen és időben. A Konfirmált Leányok Szövetsége összejövetelén d. u. félnyolc órakor bibliát magyaráz dr. Révész Imre lelkész.

Tüdűvész pusztit a városi adóhivatala lehetetlenül szűk, tulsufolt, sötét helyiségeiben, amelyet szellőztetni sem lehet. Vársáry István dr. tanácsnok panaszoja el ezt ma a tanácsülésen és sürgős intézkedést kért. A tanács felhívta a mérnöki hivatalt, hogy a városháza renoválására kapott megbízás végrehajtása alkalmával minden lehető kövesen el az adóhivatal helyiségeinek egységesebbé tételére.

Uj iparengedélyek. A városi tanács a következő új iparengedélyeket adta ki: Kanrai Mihály kisebb kőműves ipar 100, Bartos Jakab Jenő rőfösáru kereskedés 500, Kiss József személyi-auto fuvarozási vállalat 500, Luczi Lajosné szatócs 300, özv. Friedmann Sámuelné rövidáru keres-

— Elütött a villanyos egy padot. A piac-utcai fasorba kirakott új padok közül ma az egyik villanyösszerencsétlenségnek esett áldozatul. A Szechenyi-utca sarkán levő Kigyó gyógyszerár előtt elhelyezett padot délelőtt elmozdították, úgy hogy a pad egyik vége egész a villanyossin mellett feküdt. Az egyik villanyos 11 órakor elütötte a padot. A pad széttört és egyik darabja arcán súlyosan megesbesített egy favágót, aki a padon ült. A mentők a közpórházba szállították.

Fogtechnikai műterem és laboratórium József kir. herceg-utca 6. sz. alatt.

Vízvezeték javítások Fülöpnél Csapó-utca 3. Telefon 917.

Sipkovits Béla üvegműipari vállalata Sziv-utca 15. Telefon 356. Tükröket gyárt, üveget csiszol, ócska tükröket újja fecsoroz.

Mosó áru és Lüsztler legolcsóbban kapható Fischer Adolf és fia, Piac-u. 61.

Siessen megnézni az Arany-Bika divatház kirakatait, ismét olcsóbb árak.

Elsőrangú modern és legnagyobb molykár elleni biztosító és megóvó beraktározási vállalat. Debrecen, Ferenc József-u. (Piac-u.) 4. Végh Gyula szücsmeister.

Üzleti könyvek minden nagyságban és kivitelben kaphatók. Hegedűs és Sándor irodalmi és nyomdai r.-t. papírnagykereskedésében. Nyomatványok a legizlesebb kivitelben 24 óra alatt készülnek. Telefon 54.

SZÍNHÁZ.

A színházi iroda jelentése:

Vasárnap este A postás fiú és huga kerül színpadra.

Hétfőn tisztviselő est, a Kaméllás hölgy megy.

A Reichstadti herceg (saslók), Napoleon fiának tragédiája az Apollóban. Előadások 5, 7 és 9 órakor.

Délibáb. (Matyók-lakodalm) az évad legszebb magyar filmje az Urániában. Előadások 5, 7 és 9 órakor.

Amerikai film: Az utszéli rózsza dráma 5 felvonásban. Mac Murray a tüneményes amerikai star játssza a főszerepet. Előadások az Arany Bika moziban 5 7 és 9 órakor.

SPORT.

Magyarok győzelmei a bécsi kardbajnokságban. Tegnap megtörtént, hogy az osztrák tőrbajnokságot magyar vívó, Schenker Zoltán nyerte meg. Budapestten arról értesülnek, hogy a kardvívó-bajnokságot is magyar vívó, Santelli György (MAFC) nyerte és a helyezettek is mind magyarok.

A magyar válogatott új felállítására. Több kitűnő magyar játékos betegsége miatt lemondott a válogatottban való szerepléséről. A csütörtökön tartott próbamezők után a válogatott bizottság a következő új csapatot állította össze: Plattkó — Mandl, Vogel II. — Kerész II., Guttmann, Blum — Braun, Molnár, Pataky, Schlosser, Tóth. — Orth orvosi rendelet szerint még négy hélig nem szerepelhet.

Futballisták és atléták is dolgoznak vasárnap. A DMTK—DKASE mérkőzés megnyerése főleg a DKASE-ra fontos, mert ellenkező esetben elvesztheti a harmadik helyet. Viszont a DMTK-nak nagy szüksége van a bajnoki pontokra, mert elég hátul van a sorban. Körülbelül egalizálják egymást és hacsak véletlen nem játszik közbe eldöntetlen lesz az eredmény. Nyiregyháza 33 FC-t, Kisvárdai az UTSE-t látja vendégül. — Az atléták a HTE hajduböszörményi atlétikai versenyére rándulnak, amely igen sikeresnek ígérkezik.

Női kalapokat
3 nap alatt
fest és alakít
a „Turul”, Piac-u. 32.

**Legjobban és
legolcsóbban
vásárolhat a**

Dr. Hegedűsné
Gyermek divatházában,
Simonffy-u. 2.
kész baby ruhákat és
gyermekruházati cikkeket!

Szobafestő-, mázólo-

munkát legmodernebb
kivitelben, jutányosan
vállalok, vidéken is

Weisz Móric
HATVAN-UTCA 52. SZÁM

**Fűszerkereskedők
figyelmébe !!**

Szeszől készült tiszta
ecetet

legolcsóbban szállít

Gyári ecetraktár
Csapó-u. 28. Telefon 1090.

**Költők
és írók**

Egy-egy kö-
tet ára füzve
21 korona

Goethe : : : : Irta Barabás
Kisfaludy Sándor. Irta Császár
Homeros. : : : Irta Csengeri
Csokonai. : : : Irta Ferenczi
Petrarca. : : : Irta Katona
Baksay Sándor. : : Irta Kéki
Tompai Mihály. : : Irta Kéki
Alfred de Musset. : Irta König
Dante. : : : : Irta Rado
Arany János. : : : Irta Szinyei
Kazinczy Ferenc. Irta Váczy
Mikszáth Kálmán. Irta Várdai

Kaphatók He-
gedűs és Sán-
dor könyvke-
reskedésében —
Piac-utca 34.

Egy-egy kö-
tet ára kctve
46 korona

**Bélyegzőgyár
és vésőintézet**
PAULO I.
Telefon: 13-65.

Dollárt
szokolt, lelt

és mindenféle idegen pénzt legdrágábban vásárol
külföldi kifizetéseket
(devizákat) legelőnyösebben eszközöl, tőzsdéi
meghívások, BANKRI bankirodója,
kát elintézt. Dégenfeld-tér 6. szám alatt. (Kenyér-
plac.) : : : : : Telefonszám 209.

**Olcsóbb lett
a csokoládé!**

Nagy választékban:
Frissdessertek,
legfinomabb üdítő
cukorkák. Valódi
ementhall sajt.

CSEMEGEÜZLET
Hungária-kávéház mellett.

Vesztek! Cserélek! Eladok!

Régi nemes Aranyat,
Porcellánokat, Ezüstöt,
antik Platinát és
Tárgyakat hamis fogakat
Legmagasabb napi árban vesztek
Gritsch, Verhőczy-u. 2. Iparkamara

**Bámulatos olcsó
árak bluzokban**

Batiszt. 150 K
Sefir 195 K
Frensch 250 K
Szines opál . . . 300 K
Fehér himzett
etamin 350 K
Himzett alsó-
szoknya 290 K

Néparuházban,
Piac-utca 19. szám alatt.

ÚJ ZENEMŰVEK

Végváridalok:

1. Eredj, ha tudsz!
2. Október 6.
3. Könyvek
4. Hallgá, mi ez . . .
Füzetenként 34-50 K

Balázs Árpád:

Vallomás 23 K
Szeret-e drágám? . 23 K
(Üzenetváltás)

:::: Kárpáti: ::::
Izenet a rabságba 34-50 K

Kaphatók Hegedűs és Sándor
irodalmi és nyomdai r.t. könyv-
kereskedésében, Piac-utca 34.

Könyvtárakat

és egyes műveket is
legmagasabb áron
:::: vásárol ::::

Aczél Henrik

modern antiquáriuma
Első Takarékpalota.

Kívánatra házhoz me-
gyek megtekinteni.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja hétköznap 10 szóig 15 korona, minden további szó
1-50 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szó K 20—, minden további szó K 2—
Vasrag betűkből szedett szavak kétszeresen számítatnak.

VÁTEL.

Ecetsav

és ecet
nagyban és kicsinyben
legolcsóbban beszerezhető
Steinberger Dezső
ecetgyárában. Si-
monffy-utca 14. sz.

Ólmet

bármily mennyiségben
veszünk, akár egész, akár
tört vagy darabos álla-
potban. Piac-utca 49.,
11-ik udvar.

ELADÁS.

Élesztő

naponta frissen kapható
nagyban, kicsinyben —
Kupfer Ignác liszt- és
fűszernagykereskedésé-
ben, Bádógos-utca 2.

Mezőgazdasági
vagyti anyagok, kékkő,
permetező anyagok, ben-
zin, gépolajok, carboli-
neum, kocsikenőcsök stb.
gyári árban beszerezhető
Vegyipari szaküzlet Hat-
van-utca 11.

**Izletes barna
kenyér**

1 kg. 14 kor.

a Korona Gőzkenyér-
gyár lerakataiban
Sas-utca 3.
Hatvan-utca 17.
Szentanna 49.
Péterfia-u. 60.
és minden jobb
fűszerüzletben.

Eladó

egy sötét kék öltöny kö-
zép termetre. Hunyadi-
utca 21., keréztépület.

Modern ház

parkírozott szobákkal, —
két szoba fürdőszobával,
azonnalra beköltözhető,
eladó. Értekezni lehet:
Ohlbaum-iroda, — Piac-
utca 75.

Paplanvarrodában
minden szakmabeli mun-
kát készítek szépen, ju-
tányosan. Kész áruk ál-
landóan raktáron. Deb-
reczeni, Kossuth-utca 11.

Piaci táska
valódi bőrvászonból ér-
kezett minden nagyság-
ban. Mayer, Simonffy-u.

Háztartási
vegyi anyagok, sütőpor,
bicarbóna, cipőkrémek,
kékitő stb. legolcsóbban
beszerezhető Hatvan-
utca 11.

Abronsvas,
teljesen új, kgr.-ként 15
K-ért kapható a kiadó-
hivatalban.

Bőrbutorokat

festek, javítok, kárpitos
munkát jutányosan vál-
lalok. Diványokat, ben-
csereket, — matracokat
raktáron tartok. Szántó
kárpitos, Zugó-utca. Te-
lefon 1119.

Ipari

vegyi anyagok, festékek,
olajok, anilinek, benzin,
terpentin, schellak stb.
gyári lerakata Vegyszés-
üzlet, Hatvan-utca 11.

Tüskés drót

nagyon olcsón kapható
Fried R. vaskereskedé-
sében Debreczen, Csapó-
utca 18. Telefon 11-46.

**Gyermek-
ruhákat**

mérték szerint
olcsón és gyors-
san készített hozott
kelmekből fluk-
nak is : : : : :
dr. HEGEDŰSNÉ
Gyermek divatháza,
SIMONFFY-U. 2.

Friss

élesztő gyári árban —
Rosenthalnál, Csapó-utca
19., kapu melletti helyi-
ségben legolcsóbban ál-
landóan kapható.

Tiszta

**egész ives
makulatura**

(újságpapír) kapható
5 és 10 kilós
csomagokban a kiadó-
hivatalban, Piac-u. 49.

KERESLET.

Aranyat,

mindenféle ezüstöt, bril-
liantot, gyöngyöt vesz
Steiner Mihály, Hatvan-
utca 2. szám, I. emelet.

**Lapkihordó
asszony felvétetik**

lapunk kiadó-
hivatalában,
PIAC-U. 49. SZ.

Felőrnemű

varáshoz kézi és tanuló
lányok felvétetnek. Ber-
kovits, Török Bálint 2.

Középiszkolát

végzett, szőpírásu és
gyorsíró fiatalember bár-
mely neki megfelelő
munkát jutányosan vál-
lal. Cim a kiadóhivatal-
ban.

**Általános
íranyú nőlkézmunka
tanfolyam** nyílt meg
Csapó utca 53. sz. alatt,
melyen a brüsszeli, eset-
neki, ill., frivolita-
vert csipkéket, kalota
szegi és más himzéseke
aszurozást, bluzok, ru-
hák kötését stb. lehe-
tanulni. Beiratások dél
után 3-5-ig

Fiatal,

jó megjelenésű, gazda-
sági és háztartási teend-
őkben jártas asszony
a közeli környéken gaz-
dasszónvi vagy házveze-
tői állást keres. Kéri
a címet a kiadóhivatalba
leadni.

Haszonbérbe

vennék 2-300 holdas
jó minőségű szántóföld-
ből álló tanya birtokot,
— megfelelő épületekkel
ellátva. Cim a kiadóhiva-
talban.

Zenészek!

Mindenféle vonós hang-
szert játszó rutinizott
zenészek felvétetnek a
Pavillon-laktanyába. Je-
lentkezni lehet minden-
nap d. e. 9-12 óráig
Nóth ezredkarnagynál,
Pavillon-laktanya Debre-
czen. Csak gyakorlattal
bíró zenészek jelentkez-
zenek!

Intelligens

fiatal, vidám, magyar
vagy német kisasszonyt
— keresek kis leányka
mellé. Simonyi-ut 17.

**Leányok
felvétetnek**

Piac-utca 49. sz.
11. udvar.

VEGYÉS.

Bőrbutorokat

festek, átdolgozok. —
Glattstein kárpitos, Püs-
pöki palota, második
udvar.

A legszebb nő

Földes-féle haj-, arc- és
kézkozmetikumokat —
használ. Főlerakat Hat-
van-utca 11.

Legszebb

és legjobb fényképeket
készít Bagdi fényképész,
Piac-utca 9.

Mindenféle

női- és gyermekruha, va-
lamint bolli ruha varrá-
sát legjutányosabban vál-
lalom. Homok-utca 4.
szám, 3 ajtó.

Német

órákat adok és házhoz
is megyek. Cim a kiadó-
hivatalban.

**„Import” búkkhasáb
és varga tűzifa,**
cséplési és üzem hőszén, mész,
portlandcement waggontételekben
azonnali szállításra napi áron
kapható. POLLÁK ZSIGMOND
Debreczen, Miklós-utca 13.
szám alatt. : : : : : Telefon 4-41.

Felelős szerkesztő:

Dr. HEGEDŰS LORÁNT
Kiadó:
HEGEDŰS ÉS SÁNDOR
Irodalmi és nyomdai részv. társ.